

ФАКТОРИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Соціально-економічний розвиток як явище – процес досить складний та суперечливий, в якому позитивні фактори взаємодіють з негативними та навпаки, а періоди прогресивного розвитку або зростання змінюються періодами регресу чи занепаду. Політичні та військові конфлікти, соціальні потрясіння, екологічні лиха та техногенні катастрофи можуть зупинити розвиток економіки будь-якої країни, відкинути її на кілька десятиліть назад, а іноді й призвести до можливих руйнувань, про що свідчать як факти історичного розвитку цивілізацій так й сучасні реалії нашої країни.

Соціально-економічний розвиток підприємства є процесом забезпечення ефективності його діяльності, це запорука успіху підприємства у конкурентній боротьбі, а зовнішнє середовище функціонування підприємств є відображенням сучасних реалій та змін, що відбуваються в економічних та соціальних процесах. Двигуном розвитку підприємства є його соціально-економічний потенціал, який розглядається як сукупність властивостей підприємства, яке по суті є динамічною системою, та результатом високоефективної, компетентної та успішної діяльності підприємства, спрямованої на досягнення соціальної, економічної та екологічної ефективності [1].

Основними факторами, що спонукають підприємство до розвитку, є наступні:

- кризовий стан господарсько-фінансової діяльності підприємства, який є свідченням того, що існуючі внутрішньоорганізаційні форми діяльності, стиль та методи управління вичерпали себе, морально застаріли;
- зміни зовнішніх умов ведення бізнесу, що спричиняють нові загрози та виклики, на які компанія повинна знайти адекватну відповідь. Зміни, що відбуваються в підсистемах підприємств, повинні забезпечити кращу адаптацію до нових умов ведення бізнесу, максимально використати нові позитивні сигнали, що надходять із зовнішнього середовища;
- накопичення потенціалу розвитку, тобто сукупність ресурсів, можливостей та компетенцій, якими володіє підприємство і відповідно до яких поточний стан справ вже вважається таким, що не відповідає наявним можливостям. Накопичення потенціалу робить актуальним питання про ступінь його реалізації, що визначає передумови для розвитку підприємства;
- недосконалість системи управління, невідповідність форм, методів стилю управління сучасним умовам ведення бізнесу. Це обумовлює потребу в впровадженні різноманітних управлінських новацій, виникненню нових підрозділів, розукрупненню бізнесу тощо;
- досягнення межі можливостей для зростання економічної ефективності та продуктивності праці в рамках існуючої організаційної структури підприємства визначить доцільність їх реорганізації для усунення існуючих суперечностей та виявлення нових імпульсів зростання;
- зміна цільових орієнтирів споживачів (покупців) підприємства, що викликає необхідність вдосконалення як товару (товарів, робіт, послуг), так і його системи збуту (збуту), усіх складових маркетингового комплексу підприємства
- підвищення конкурентності ринку, на якому працює підприємства, зниження конкурентоздатності підприємства.

Розвиток підприємства через сукупність несприятливих зовнішніх і внутрішніх чинників може призупинитися і, врешті-решт, призвести до «антирозвитку» – переходу від вищого якісного стану економіки до нижчого і навіть до кризового [2].

Основними внутрішніми факторами «антирозвитку» можуть бути прорахунки в операційній, інвестиційній та фінансовій діяльності. Наприклад, основними операційними факторами можуть бути низький рівень управління виробництвом, неефективний маркетинг, низька якість продукції та прорахунки в асортименті продукції, відсутність належного контролю витрат, низький рівень інтенсивного використання обладнання та великих завантажень, неефективна логістика (логістика поставок, виробництво та розподіл (продаж).

Істотними фінансовими та інвестиційними факторами можуть бути недостатня надійність інвестиційних проектів та неефективне використання інвестиційних ресурсів, прорахунки при формуванні фондового портфеля, нераціональна структура авансованого капіталу, значне перевищення позичкового капіталу над його критичним рівнем, зростання дебіторської та кредиторської заборгованості, боргів, уповільнення обороту капіталу, збільшення частки низьколіквідних активів.

До ключових умов розвитку підприємств та підприємницької діяльності можна віднести:

– стабільність державної економічної й соціальної політики, спрямованої на підтримку підприємництва;

– позитивну суспільну думку по відношенню до підприємців і підприємництва;

– пільговий податковий режим, який забезпечує дійовий стимул для підприємництва;

– наявність розвинутої інфраструктури підтримки підприємництва (наявність інноваційних центрів; спеціалізованих фірм, що надають фінансову допомогу початкуючим підприємцям; консультативних центрів з питань управління, маркетингу, реклами; курсів і шкіл підготовки підприємців тощо^{330.3});

– існування ефективної системи захисту інтелектуальної власності, дія якої розповсюджується не лише на винаходи, але й на всю продукцію, новаторські ідеї, концепції і методи ділової активності;

– спрощення процедур регулювання господарської діяльності з боку державних органів (скорочення форм звітності, полегшення правил реєстрації тощо);

– підприємницьку етику.

Сучасні умови розвитку підприємств в Україні можна охарактеризувати як надзвичайно важкі, враховуючи реалії, у яких перебуває країна та наслідки, що несе за собою розв'язана країною-агресором війна. Проте для забезпечення соціально-економічного розвитку підприємства повинні пристосовуватися до умов функціонування, напрацьовуючи нові механізми, впроваджуючи нові форми ведення бізнесу.

Список використаних джерел

1. Дакус А.В. Сімченко Н.О. Економічний розвиток підприємства: сутність та визначення. URL: <http://probl-economy.kpi.ua/pdf/2012-3.pdf> (дата звернення 26.05.2023)

2. Запасна Л. С. Економічна сутність розвитку підприємства URL: <http://www.nbu.gov.ua/Articles> (дата звернення 26.05.2023)

УДК 332.055:08

Григор'єва О.В., к.е.н., доцент; Сазоненко С.О., магістрант
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(м. Полтава, Україна)

АКТУАЛІЗАЦІЯ СТРАТЕГІЧНИХ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ У СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ

Забезпечення реалізації цілей сталого розвитку України в умовах, що склалися – надзвичайно складне, а й іноді неможливе до реалізації завдання, враховуючи триваючу агресію, наслідками якої є жертви населення, вимушена міграція значної кількості громадян України, тимчасова втрата частини території країни, масштабні руйнації як житлових будинків, так й об'єктів виробничого, соціального призначення, критичної інфраструктури,